

Examen VMBO-GL en TL
2025

tijdvak 2
donderdag 19 juni
13.30 - 15.30 uur

aardrijkskunde CSE GL en TL

Dit examen bestaat uit 44 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 60 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Open vragen

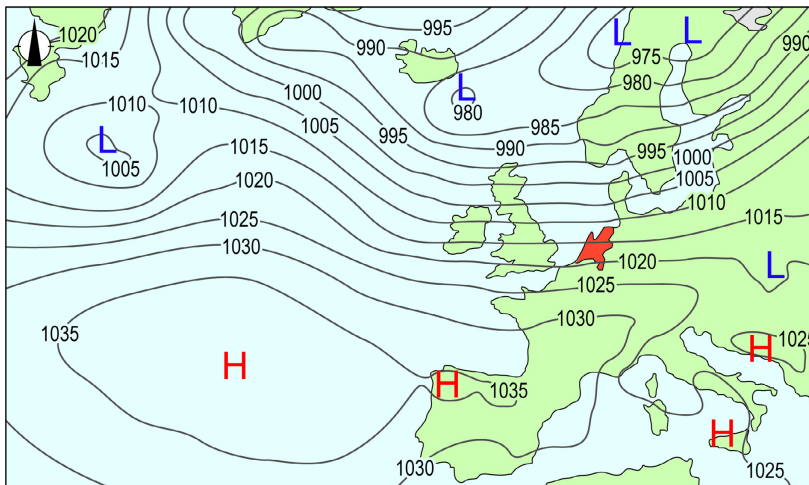
Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Weer en klimaat

bron 1

Twee weerkaarten

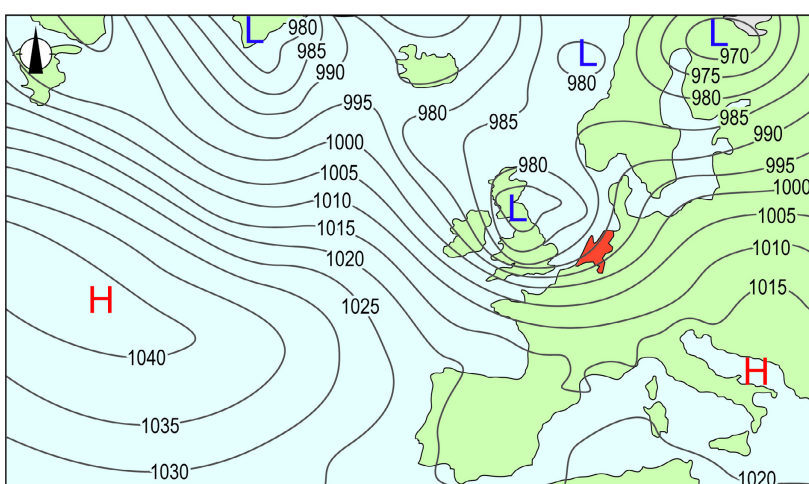
weerkaart 1

Legenda:

- 1020– luchtdruk
- L lagedrukgebied
- H hogedrukgebied

weerkaart 2

Legenda:

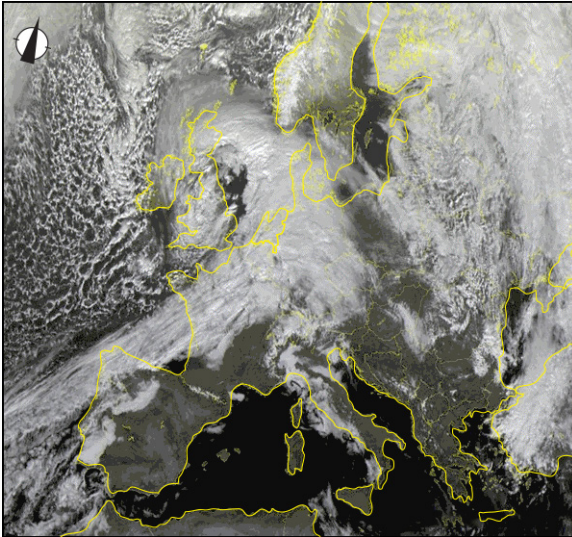
- 1020– luchtdruk
- L lagedrukgebied
- H hogedrukgebied

bron 2

Nieuwsbericht van storm Eunice, 18 februari 2022

In vier dagen tijd raasden de stormen Dudley, Eunice en Franklin over Nederland. Storm Eunice staat in de top drie zwaarste stormen in ruim vijftig jaar. In de kustprovincies werden zeer zware windstoten verwacht.

Satellietbeeld van storm Eunice.

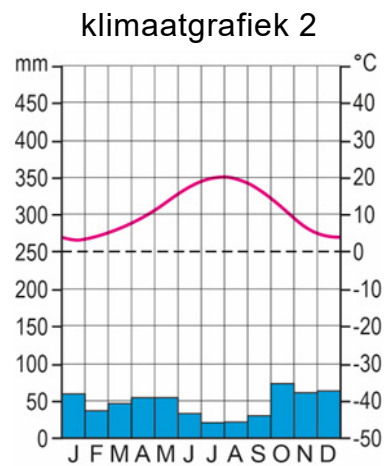
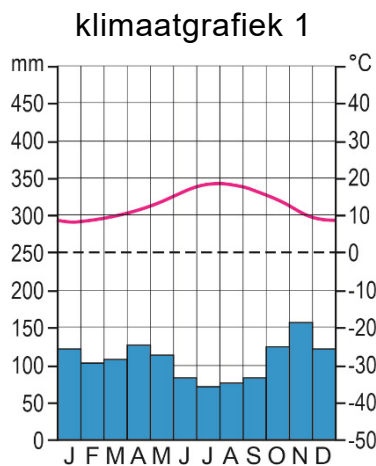

- 1p **1** Bekijk bron 1 en bekijk en lees bron 2.
Een van de weerkaarten uit bron 1 past bij het nieuwsbericht over storm Eunice uit bron 2.
→ Leg uit welke weerkaart uit bron 1 past bij het nieuwsbericht uit bron 2.
Doe het zo:
- Kies eerst **weerkaart 1** of **weerkaart 2**.
 - Geef daarna aan waarom de weerkaart bij het nieuwsbericht past.
- 2p **2** Bekijk weerkaart 1 van bron 1.
Naar aanleiding van weerkaart 1 worden drie uitspraken gedaan.
Uitspraak 1: in het noordwesten van Spanje is het droog en helder weer.
Uitspraak 2: in het noordwesten van Spanje is de wind overwegend aanlandig.
Uitspraak 3: de windkracht in Nederland is lager dan de windkracht in Spanje.
→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

bron 3
(deel van) Noordwest-Spanje

bron 4
twee klimaatgrafieken

- 1p **3** Bekijk bron 3 en bron 4.
De klimaatgrafieken uit bron 4 horen bij de plaatsen Gijón en León.
Waar staan de klimaatgrafieken juist bij de plaatsen Gijón en León en welke klimaatfactor veroorzaakt het verschil in neerslag?

	Gijón	León	Klimaatfactor die verschil in neerslag veroorzaakt
A	klimaatgrafiek 1	klimaatgrafiek 2	hoogteligging
B	klimaatgrafiek 1	klimaatgrafiek 2	ligging t.o.v. zee
C	klimaatgrafiek 2	klimaatgrafiek 1	hoogteligging
D	klimaatgrafiek 2	klimaatgrafiek 1	ligging t.o.v. zee

bron 5

Dorpje in het Cantabrisch Gebergte in de provincie Asturië, Spanje

- 1p **4** Bekijk bron 3 en bron 5.
In de maanden juni tot en met september trokken boeren uit de provincie Asturië jaarlijks met hun schaapskuddes de bergen van het Cantabrisch Gebergte in.
→ Geef een reden waarom juist in deze periode de boeren het Cantabrisch Gebergte introkken.
- 1p **5** Gebruik bron 5.
In Asturië is vroeger veel bos gekapt om plaats te maken voor weides. Tegenwoordig wordt geprobeerd het bos te behouden. Eén reden daarvoor is de bijzondere natuur van Asturië, een andere reden is het tegengaan van bodemerosie.
→ Geef een kenmerk van het landschap van bron 5 waardoor het belangrijk is bossen te behouden.

bron 6

Waterstanden en locaties van een aantal Spaanse stuwweren

Legenda:

hoogte in meters

0 - 200

500 - 1.000

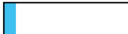
2.000 - 5.000

200 - 500

1.000 - 2.000

locatie stuwmeer
(niet op schaal)

0 120 240 km

naam stuwmeer	% van stuwmeer gevuld op 15 mei 2023	maximale inhoud stuwmeer	beschikbare liters water in stuwmeer op 15 mei 2023	verandering in waterstand van 15 mei 2022 tot 15 mei 2023
Benínar	 9,5%	63 hm ³	6 hm ³	
Barrios de Luna	 87%	308 hm ³	268 hm ³	
El Grado	 82,3%	400 hm ³	329 hm ³	
La Serena	 17,3%	3.219 hm ³	558 hm ³	

hm³ = miljoen liter

- 2p **6** Bekijk bron 6.
Naar aanleiding van bron 6 worden de volgende uitspraken gedaan:
Uitspraak 1: op 15 mei 2023 bevatte het stuwmeer van La Serena een hoeveelheid water die ook zou passen in het stuwmeer van El Grado.
Uitspraak 2: de stuwmereen in het zuiden van Spanje hadden meer last van droogte tussen 15 mei 2022 en 15 mei 2023, dan de stuwmereen in het noorden van Spanje.
Uitspraak 3: de stuwmereen in Spanje spelen een belangrijke rol in het aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering.
→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 van de uitspraken over op je antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.
- 1p **7** Bekijk bron 6.
Als gevolg van klimaatverandering wordt het warmer in Spanje. Hierdoor neemt de vraag naar water toe, waardoor stuwmereen steeds vaker weinig water zullen bevatten.
→ Geef ook een natuurlijke oorzaak waardoor hogere temperaturen voor een lagere waterstand in stuwmereen zorgen.
- 1p **8** Bekijk bron 6.
De stuwmereen La Serena en Benínar liggen in het zuiden van Spanje. Beide stuwmereen waren op 15 mei 2023 gedeeltelijk opgevuld.
→ Geef aan waardoor de kans klein is dat de stuwmereen helemaal worden opgevuld tijdens de zomerperiode.

bron 7**De Nederlandse glastuinbouw**

In de Nederlandse glastuinbouw worden bloemen, groenten en fruit gekweekt. Door extra licht, warmte en zuivere koolstofdioxide (CO₂) toe te voegen aan de kas, groeien de gewassen sneller. Licht, warmte en zuivere koolstofdioxide (CO₂) worden geproduceerd door aardgas te stoken.

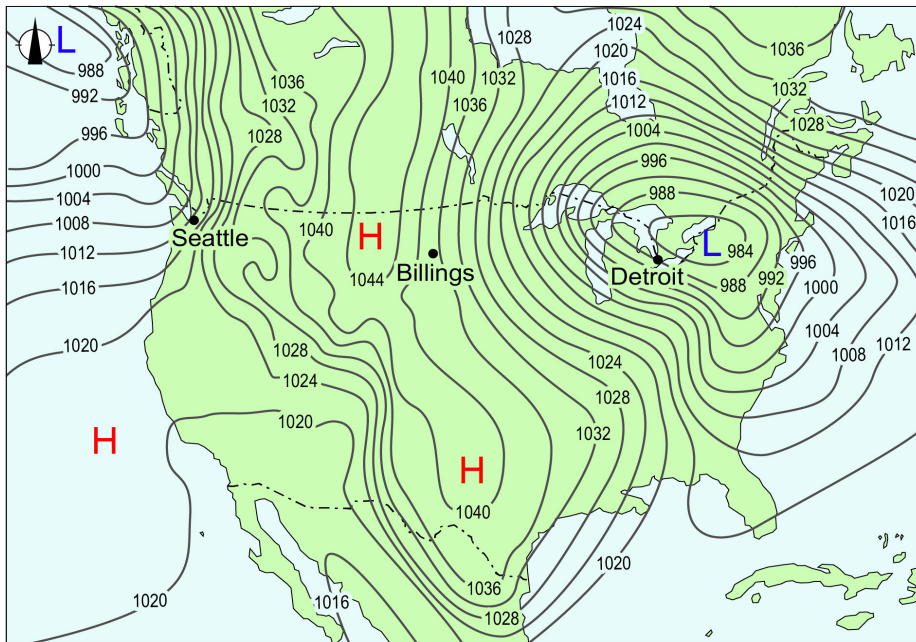

- 1p **9** Bekijk en lees bron 7.
De glastuinbouw draagt bij aan klimaatverandering.
Wat is juist over de glastuinbouw en klimaatverandering?
- A** De glastuinbouw draagt bij aan het natuurlijk broeikaseffect omdat er meer CO₂ opgewekt dan verbruikt wordt.
 - B** De glastuinbouw draagt bij aan het natuurlijk broeikaseffect omdat er minder CO₂ opgewekt dan verbruikt wordt.
 - C** De glastuinbouw draagt bij aan het versterkt broeikaseffect omdat er meer CO₂ opgewekt dan verbruikt wordt.
 - D** De glastuinbouw draagt bij aan het versterkt broeikaseffect omdat er minder CO₂ opgewekt dan verbruikt wordt.
- 1p **10** Bekijk en lees bron 7.
De Nederlandse glastuinbouw neemt maatregelen om te verduurzamen.
→ Geef een maatregel die door de tuinder genomen kan worden om de glastuinbouw duurzamer te maken.

bron 8

Koud winterweer in de Verenigde Staten

In december 2022 werden de Verenigde Staten getroffen door erg koud winterweer. De weerkaart hieronder is van 23 december 2022.

Legenda:

-1010 - luchtdruk

H hogedrukgebied

L lagedrukgebied

----- landsgrens

bron 9

Weerbericht van 23 december 2022 van een plaats in de Verenigde Staten

	
temperatuur	-26 °C
windkracht	4 Bft

2p 11 Bekijk en lees bron 8 en bekijk bron 9.

Naar aanleiding van de weerkaart in bron 8 en het weerbericht in bron 9 worden drie uitspraken gedaan.

Uitspraak 1: in Seattle en Detroit is de windkracht lager dan in Billings.

Uitspraak 2: in Seattle was 23 december 2022 een droge dag.

Uitspraak 3: het weerbericht van 23 december 2022 in bron 9 hoort bij de plaats Billings.

→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

bron 10

Drie landschappen in de Verenigde Staten

landschap 1

landschap 2

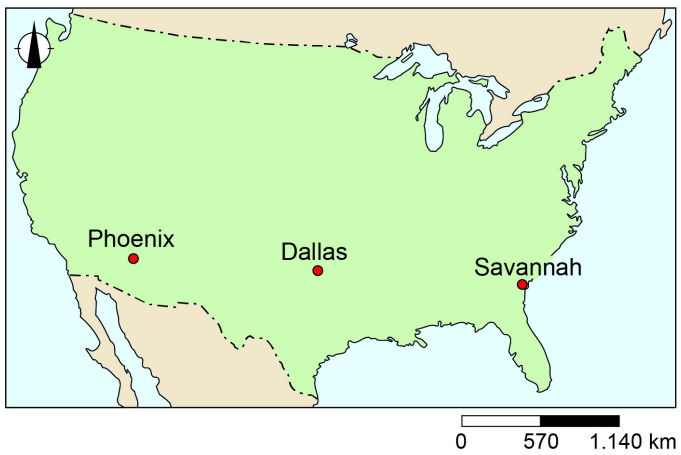

landschap 3

bron 11

Kaart van de Verenigde Staten

1p 12 Bekijk bron 10 en bron 11.

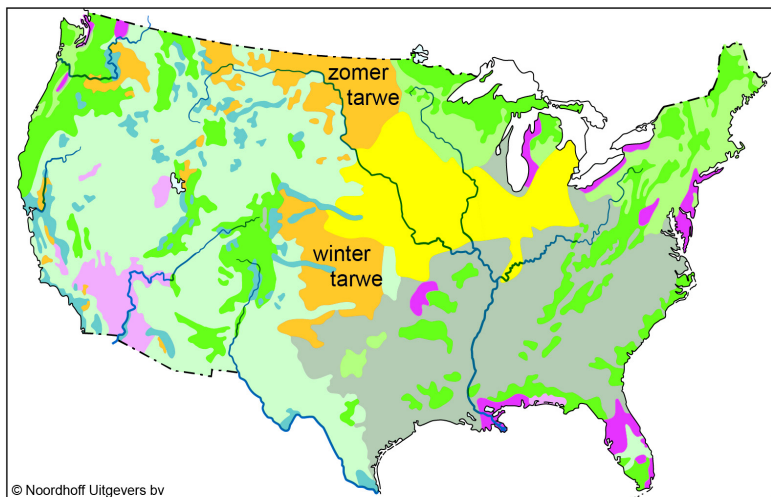
Waar staan de landschappen uit bron 10 juist bij de plaatsen uit bron 11?

	Dallas	Phoenix	Savannah
A	landschap 1	landschap 2	landschap 3
B	landschap 1	landschap 3	landschap 2
C	landschap 2	landschap 1	landschap 3
D	landschap 2	landschap 3	landschap 1
E	landschap 3	landschap 1	landschap 2
F	landschap 3	landschap 2	landschap 1

bron 12

De tarwegordel in de Verenigde Staten

De tarwegordel is een gebied in de Verenigde Staten waar vooral granen worden verbouwd. In de tarwegordel worden wintertarwe en zomertarwe verbouwd. Wintertarwe wordt in de herfst gezaaid en in de lente geoogst. Zomertarwe wordt in de lente gezaaid en in de herfst geoogst. De tarwegordel heeft last van de gevolgen van klimaatverandering. In de tarwegordel worden de wintermaanden warmer en in sommige delen worden de perioden van droogte langer.

Legenda:

improductief	geïrrigeerd gebied
bos	extensieve veeteelt
intensieve veeteelt	granen
overige akkerbouw	sojabonen, maïs
groenten, fruit, wijnbouw	

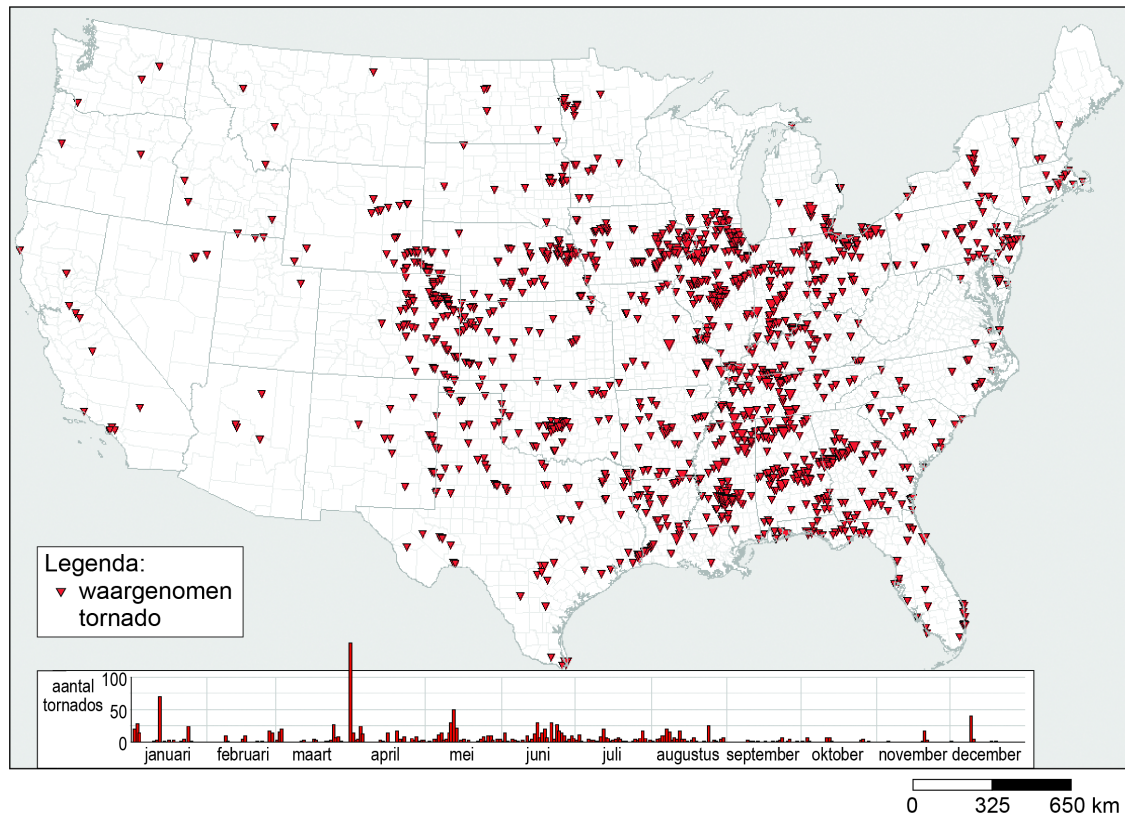
2p 13 Bekijk en lees bron 12.

De Verenigde Staten zijn een grote tarweproducent. Deze gebieden hebben last van de gevolgen van het versterkt broeikaseffect.

- Noteer '**gebied met zomertarwe**' en '**gebied met wintertarwe**' op je antwoordblad en zet achter elk gebied of deze vooral 'warmere wintermaanden' of vooral 'langere en meer droge perioden' heeft.
- Geef een maatregel die genomen kan worden in de tarwegebieden om de gevolgen van droogte te verminderen.

bron 13

Aantal waargenomen tornado's in 2023 in de Verenigde Staten

1p 14 Bekijk bron 13.

In 2023 telde de Verenigde Staten ongeveer 1.200 tornado's. In het oosten van de Verenigde Staten komen meer tornado's voor dan in het westen van de Verenigde Staten.

→ Geef een landschappelijk verschil tussen het oostelijke en het westelijke deel van de Verenigde Staten waardoor in het oostelijke deel meer tornado's kunnen ontstaan.

bron 14

Vernietigende tornado's in Mississippi, Verenigde Staten, 25 maart 2023

Minstens 26 mensen zijn omgekomen na een krachtige storm in het zuiden van de Verenigde Staten. Een tornado heeft in de nacht van vrijdag 25 maart daken van huizen getrokken, de stroomvoorziening afgekapst en wijken vernietigd. Het dorp Rolling Fork is zelfs compleet weggevaagd.

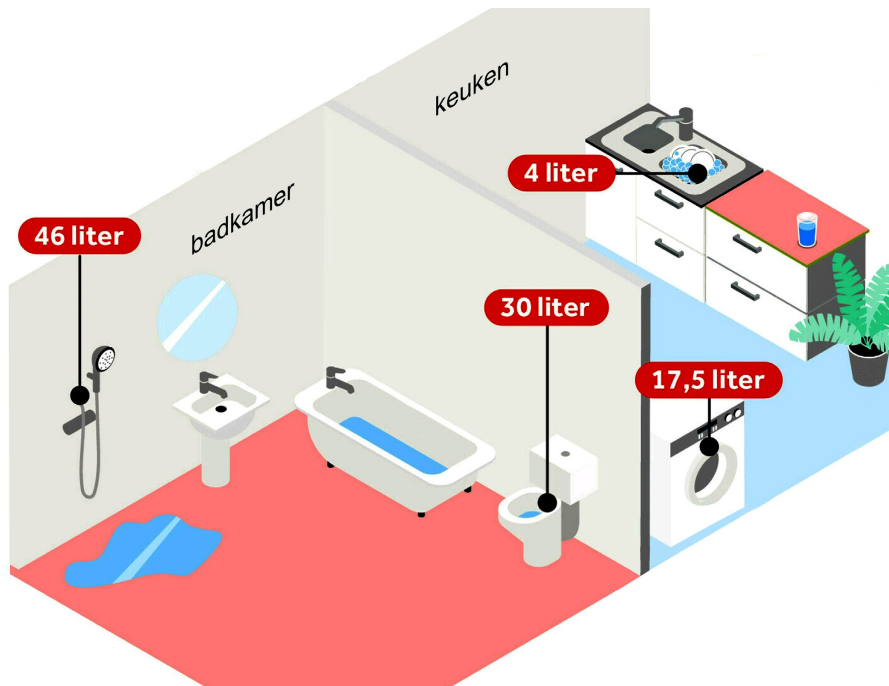

- 2p **15** Bekijk en lees bron 14.
- De tornado van 25 maart 2023 zorgde voor veel schade en slachtoffers.
- Geef aan waarom het tijdstip van de tornado van invloed was op het hoge aantal slachtoffers.
 - Geef een maatregel die bewoners in huis kunnen nemen zodat ze veiliger zijn tijdens een tornado.

Water

bron 15

Drinkwatergebruik in huis

- 1p 16 Bekijk bron 15.
Per dag gebruikt een Nederlander gemiddeld 128 liter drinkwater. Niet voor al het watergebruik in huis is drinkwater nodig.
→ Geef een maatregel die in huis genomen kan worden om drinkwater te besparen.

bron 16

Sluizen, spuisluizen en stuwen regelen de waterstand

Met sluizen, spuisluizen en stuwen kan de waterstand geregeld worden. Een spuisluis wordt gebruikt om water te lozen, terwijl een stuw juist water tegenhoudt. Een sluis wordt gebruikt door schepen wanneer er een groot verschil in waterpeil is tussen twee vaarwegen.

De waterstand in het IJsselmeer wordt in de zomer kunstmatig hoog gehouden. Het extra zoetwater dient als watervoorraad voor een droge periode. Het IJsselmeer wordt gevuld wanneer zowel de waterkwaliteit als de waterkwantiteit goed is.

Legenda:

< sluis of spuisluis

{ stuw met sluis

1p 17 Bekijk en lees bron 16.

Om het IJsselmeer te vullen met water van goede kwaliteit worden verschillende sluizen en stuwen gesloten.

Wat is juist?

	goede waterkwaliteit en goede waterkwantiteit	(spui-)sluizen en stuwen die sluiten
A	najaar	Afsluitdijk en stuw bij Driel
B	najaar	stuw bij Driel en stuw bij Grave
C	voorjaar	Afsluitdijk en stuw bij Driel
D	voorjaar	stuw bij Driel en stuw bij Grave

2p 18 Bekijk en lees bron 16.

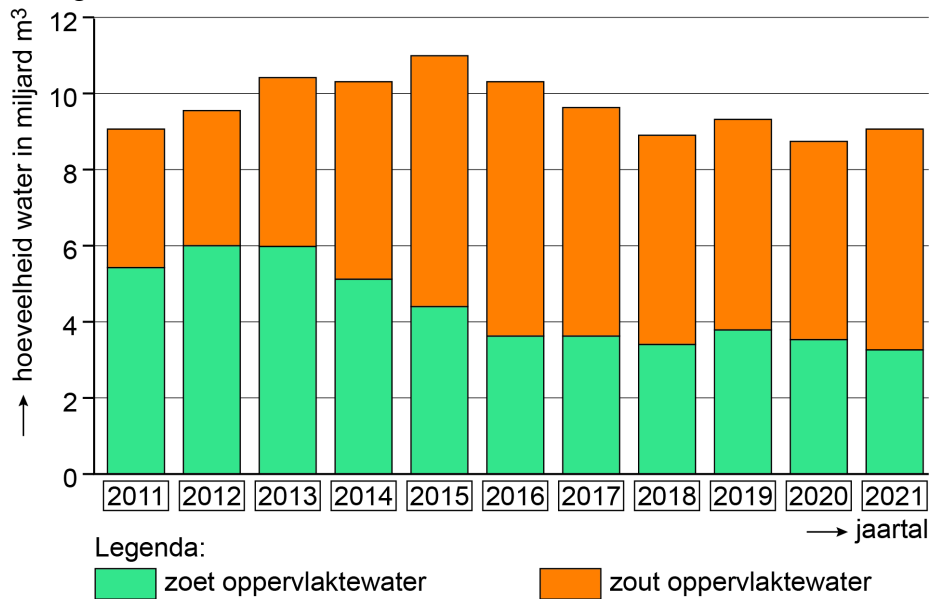
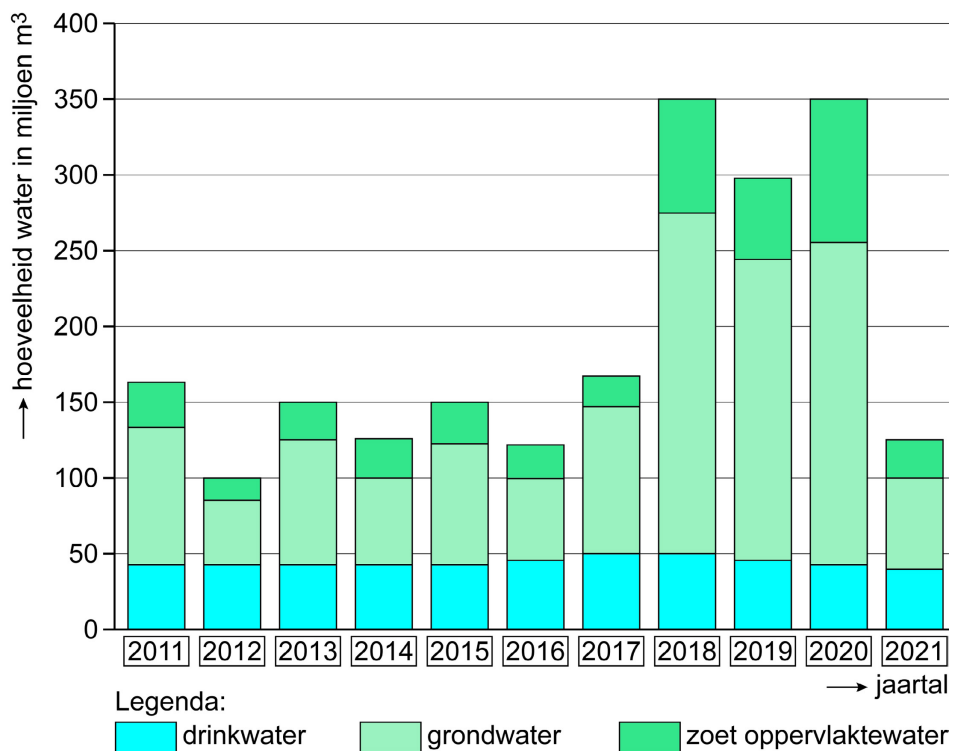
In de rivier de Maas zijn een aantal stuwen gebouwd. De stuwen worden vooral in de zomermaanden vaak gesloten.

→ Noem het riviertype van de rivier de Maas.

→ Geef een economische reden waarom de stuwen in de rivier de Maas in de zomermaanden gesloten zijn.

bron 17

Watergebruik in energiecentrales en de landbouw in Nederland, 2011-2021

energiecentrales**landbouw**

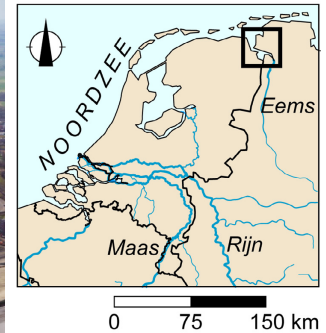
- 2p **19** Bekijk bron 17.
Naar aanleiding van bron 17 worden drie uitspraken gedaan.
Uitspraak 1: de landbouw gebruikt vooral grondwater, terwijl energiecentrales oppervlaktewater gebruiken.
Uitspraak 2: in de landbouw wordt in de periode van 2011 tot en met 2021 meer water gebruikt dan in energiecentrales.
Uitspraak 3: in de jaren 2018, 2019 en 2020 viel er meer neerslag in Nederland dan in de jaren ervoor en erna.
→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.
- 1p **20** Bekijk bron 17.
Uit bron 17 blijkt dat de Nederlandse overheid nieuwe energiecentrales heeft gestimuleerd om zich op bepaalde plaatsen te vestigen in Nederland.
→ Beargumenteer waar de nieuwe energiecentrales in Nederland vooral gevestigd zijn.
Doe het zo:
– Kies eerst of nieuwe energiecentrales **aan de kust** of **bij het IJsselmeer** gevestigd zijn.
– Geef daarna met behulp van bron 17 een argument voor je keuze.

bron 18**Het Eems-Dollardgebied**

Het Eems-Dollardgebied vormt het mondingsgebied van de rivier de Eems. Door regelmatig te baggeren is de bevaarbaarheid goed, maar zweeft er veel slib in het water. Zowel de bedrijven in het gebied als natuurorganisaties streven naar een verbetering van de waterkwaliteit door het slib uit het water te halen.

ligging foto

- 2p 21 Bekijk en lees bron 18.
Het Eems-Dollardgebied zal in de toekomst de gevolgen van klimaatverandering merken. Daarom is het belangrijk dat er internationale afspraken gemaakt worden over de waterveiligheid en waterkwaliteit in het Eems-Dollardgebied.
- Noem de namen van de twee landen die afspraken moeten maken over het Eems-Dollardgebied.
 - Noem een gevolg van klimaatverandering dat een bedreiging vormt voor het Eems-Dollardgebied.
- 2p 22 Bekijk en lees bron 18.
In het Eems-Dollardgebied wordt slib uit het water gehaald, zo stijgt de waterkwaliteit. Het slib wordt na ontziltling gebruikt om landbouwgrond op te hogen.
- Geef aan waarom boeren het slib graag gebruiken.
 - Geef een reden waarom industrie in het gebied streeft naar een verbetering van de waterkwaliteit.

bron 19

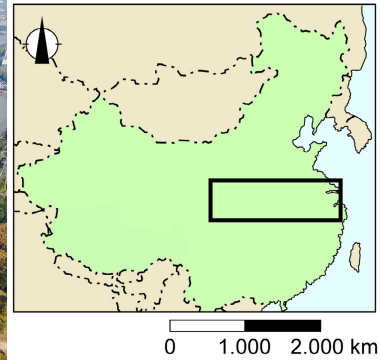
Waterproject in China

In China wordt water uit de rivier de Chang Jiang met behulp van kanalen en tunnels naar andere gebieden in China gebracht.

kanaal met water uit de Chang Jiang

ligging kaartfragment

- 1p 23 Bekijk en lees bron 19.
Het water uit de rivier de Chang Jiang wordt naar andere gebieden in China gebracht.
→ Beargumenteer of het water naar het noorden of naar het zuiden van China wordt gebracht.
Doe het zo:
- Kies eerst of het water **naar het noorden** of **naar het zuiden** van China gebracht wordt.
 - Geef daarna een argument voor je keuze.
- 1p 24 Bekijk en lees bron 19.
Het water uit de Chang Jiang wordt zonder gezuiverd te worden, naar nieuwe gebieden gebracht. Daar wordt het water uit de Chang Jiang opgeslagen in bestaande meren en rivieren. Verschillende mensen in China ondervinden de gevolgen van het waterproject.
→ Noem een gevolg voor mensen die vissen in de meren en rivieren waar het water uit de Chang Jiang in terecht komt.

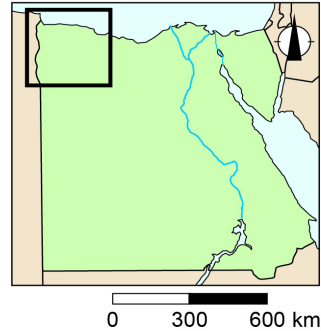
bron 20

De Qattara-laagte in het noordwesten van Egypte

In het noordwesten van Egypte ligt de Qattara-laagte. Het gebied ligt ongeveer 130 meter onder zeeniveau en vanwege de lage ligging zijn er verschillende ideeën om het gebied te vullen met water.

ligging kaartfragment

bron 21

Tekst met keuzemogelijkheden

De Qattara-laagte in het noordwesten van Egypte zou op verschillende manieren gevuld kunnen worden met water. Een idee voor de Qattara-laagte was om het te vullen met water uit de Middellandse Zee. Door het grote hoogteverschil zou het mogelijk zijn om ... **1** ... (energie op te wekken / drinkwater te produceren). Een ander idee was om de Qattara-laagte te vullen met water uit de rivier de Nijl tijdens een ... **2** ... (droge periode / piekafvoer). Het is lastig om het water in de Qattara-laagte vast te houden omdat veel water ... **3** ... (afstroomt naar zee / verdampt).

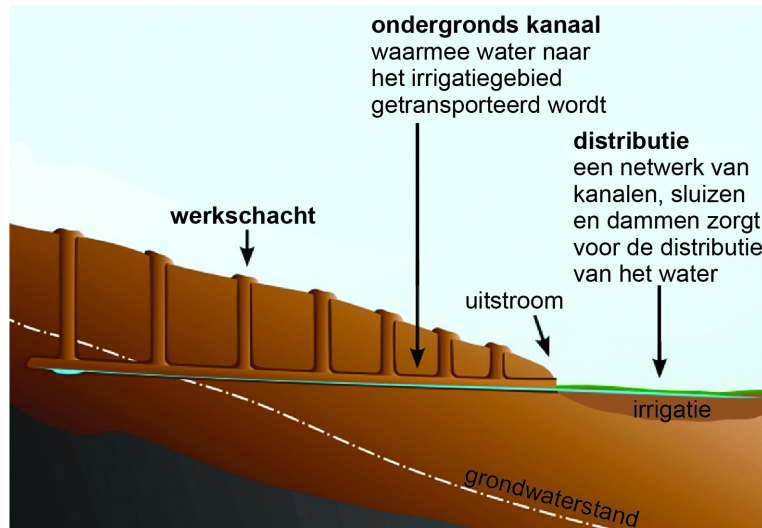
- 2p **25** Bekijk en lees bron 20 en bron 21.
In bron 21 staat achter de cijfers 1, 2 en 3 een keuzemogelijkheid.
→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 uit bron 21 over op het antwoordblad en zet de juiste keuze erachter.

bron 22

Kanaat in Iran

In Iran worden dorpen en landbouwgebieden van water voorzien door een systeem van ondergrondse kanalen. Dit systeem wordt kanaat genoemd en bestaat al heel lang. De kanaten staan op de Werelderfgoedlijst van Unesco en hebben een beschermde positie.

schematische weergave van een kanaat

ondergronds kanaal

- 1p 26 Bekijk en lees bron 22.
Met behulp van een kanaat komt water beschikbaar voor de landbouw in Iran.
Wat is juist over de bron van het water uit de kanaat?
- A De grootste waterbron van de kanaat is grondwater.
 - B De grootste waterbron van de kanaat is kwelwater.
 - C De grootste waterbron van de kanaat is oppervlaktewater.
 - D De grootste waterbron van de kanaat is rivierwater.
- 1p 27 Bekijk en lees bron 22.
De kanaten liggen in de droge gebieden van Iran. De kanaten worden al eeuwenlang gebruikt en het watergebruik is duurzaam.
→ Geef aan waardoor het watergebruik uit een kanaat duurzaam is.

bron 23

Wateroverlast in de stad Sharjah, Verenigde Arabische Emiraten

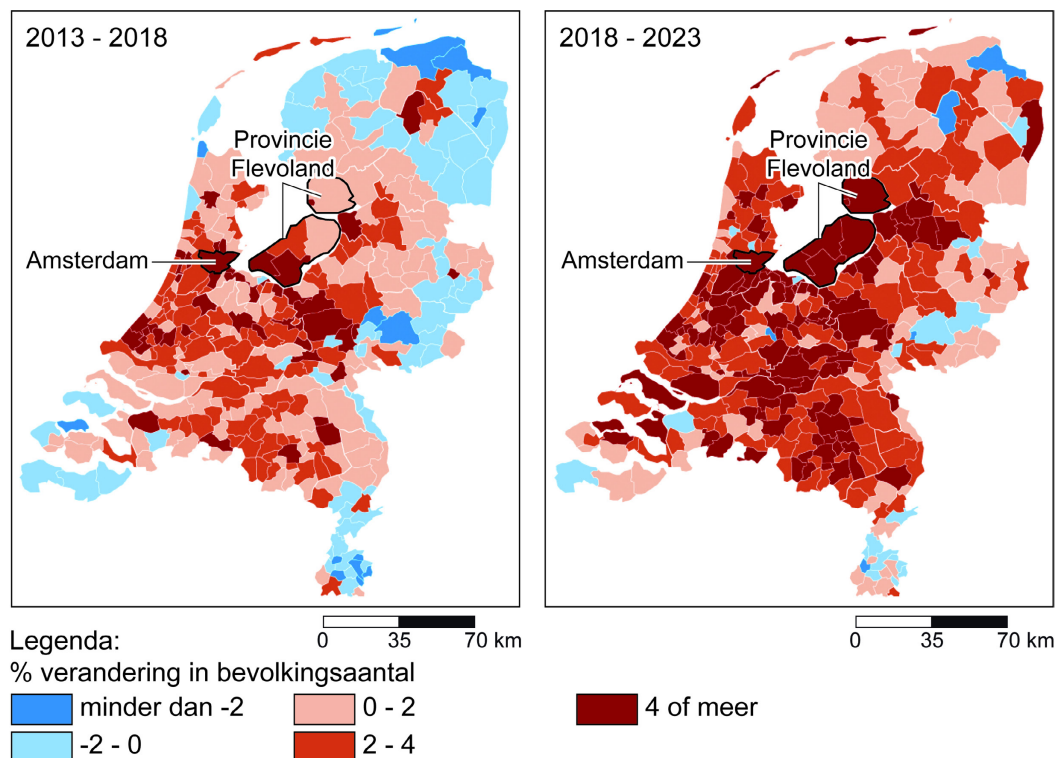
In het Midden-Oosten komen steeds vaker overstromingen voor. Steden in het Midden-Oosten kunnen tijdens hevige regenbuien het plotselinge aanbod van water niet aan.

- 1p **28** Bekijk en lees bron 23.
In het Midden-Oosten komt in steden steeds meer wateroverlast voor door een verhoogde neerslagintensiteit.
→ Noem nog een ander proces dat bijdraagt aan wateroverlast in steden in het Midden-Oosten.
- 1p **29** Bekijk en lees bron 23.
Steden in het Midden-Oosten nemen zogenaamde sponsmaatregelen tegen wateroverlast. Dan worden wegen, parkeerplaatsen en pleinen aangepast zodat er meer water vastgehouden wordt.
→ Noem een sponsmaatregel die wateroverlast tegengaat.
- 1p **30** Bekijk en lees bron 23.
Als de landen in het Midden-Oosten meer water opslaan in de steden, kan de kans op een conflict over water met buurlanden kleiner worden.
→ Geef een argument waarom de kans op een conflict over water met buurlanden kleiner wordt.

bron 24

Bevolkingsontwikkeling per gemeente in Nederland, 2013-2023

1p

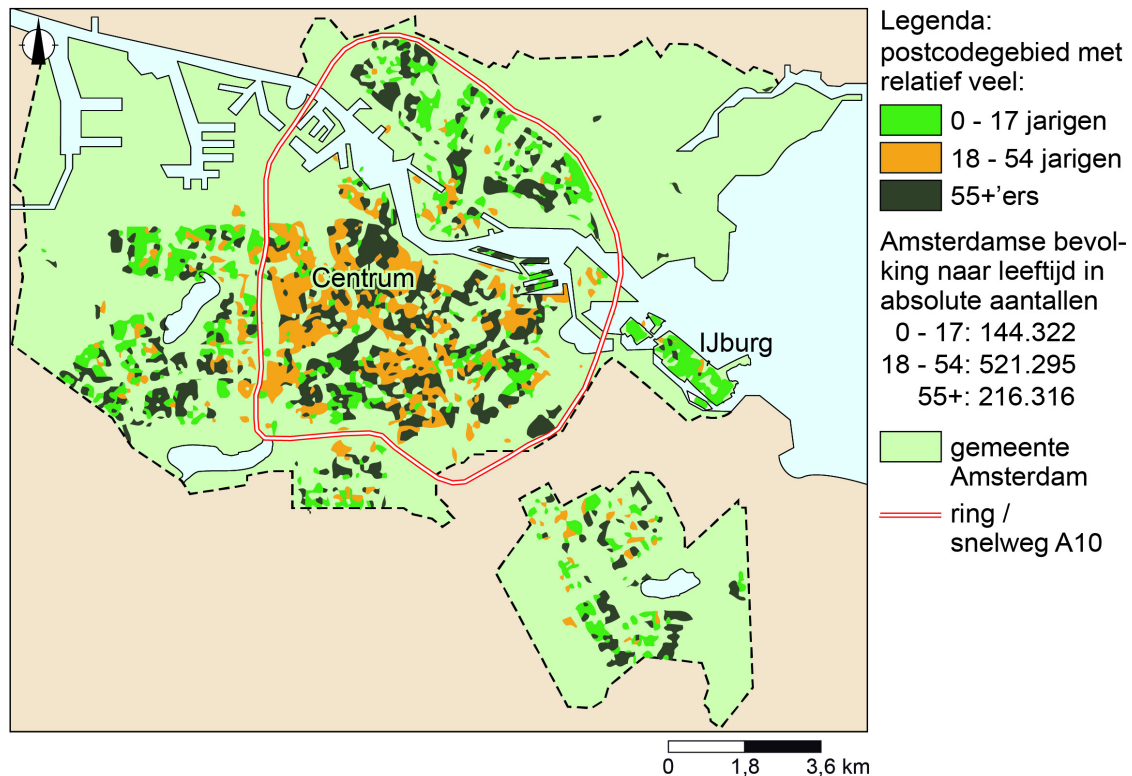
31 Bekijk bron 24.

Bron 24 gaat over de bevolkingsontwikkeling in elke Nederlandse gemeente in de periode 2013 tot 2018 en de periode 2018 tot 2023. Wat is juist over de bevolkingsontwikkeling?

- A De groeiregio's van Nederland liggen vooral langs de grens met België en Duitsland.
- B In de periode 2013 - 2018 heeft de gemeente Amsterdam een groter vertrekoverschot dan in de periode 2018 - 2023.
- C In de provincie Flevoland heeft elke gemeente in de periode 2013 - 2018 een dalend bevolkingsaantal.
- D In de Randstad nam de bevolking in de periode 2018 - 2023 sterker toe dan in de periode 2013 - 2018.

bron 25

Inwoners per leeftijdsgroep van de gemeente Amsterdam, 2022

bron 26

Tekst met keuzemogelijkheden

In 2022 telt Amsterdam ongeveer 882.000 inwoners. Daarmee is Amsterdam de grootste stad van Nederland. In het centrum van Amsterdam is de leeftijd van de bewoners gemiddeld ... **1** ... (hoger / lager) dan op het eiland IJburg. De meeste gezinnen met kinderen wonen in ... **2** ... (de buitenwijken / het centrum) van de hoofdstad. De groep mensen die actief is op de arbeidsmarkt woont overwegend in Amsterdam ... **3** ... (binnen / buiten) de ring.

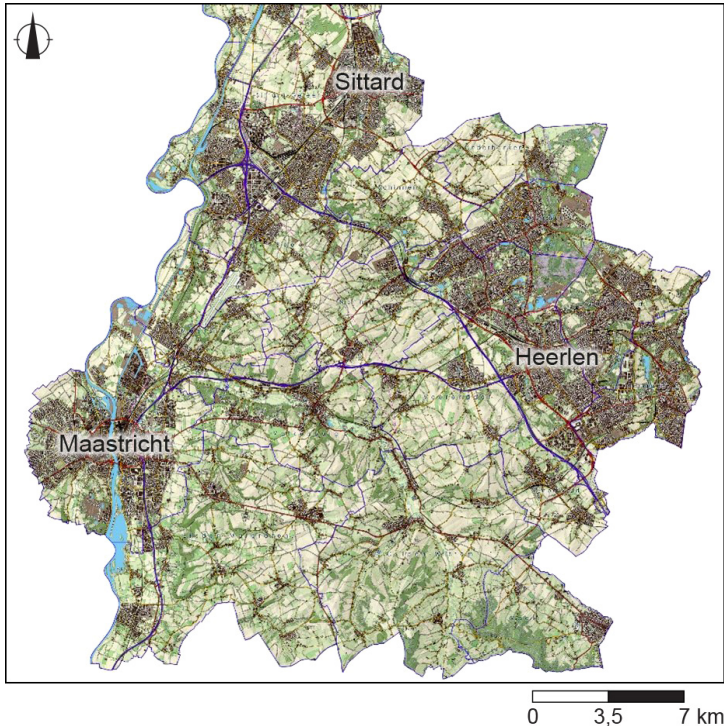
2p **32** Bekijk bron 25 en lees bron 26.

In bron 26 staat achter de cijfers 1, 2 en 3 een keuzemogelijkheid.

→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 uit bron 26 over op het antwoordblad en zet de juiste keuze erachter.

bron 27

Overzichtskaart van Zuid-Limburg

bron 28

Krantenartikel

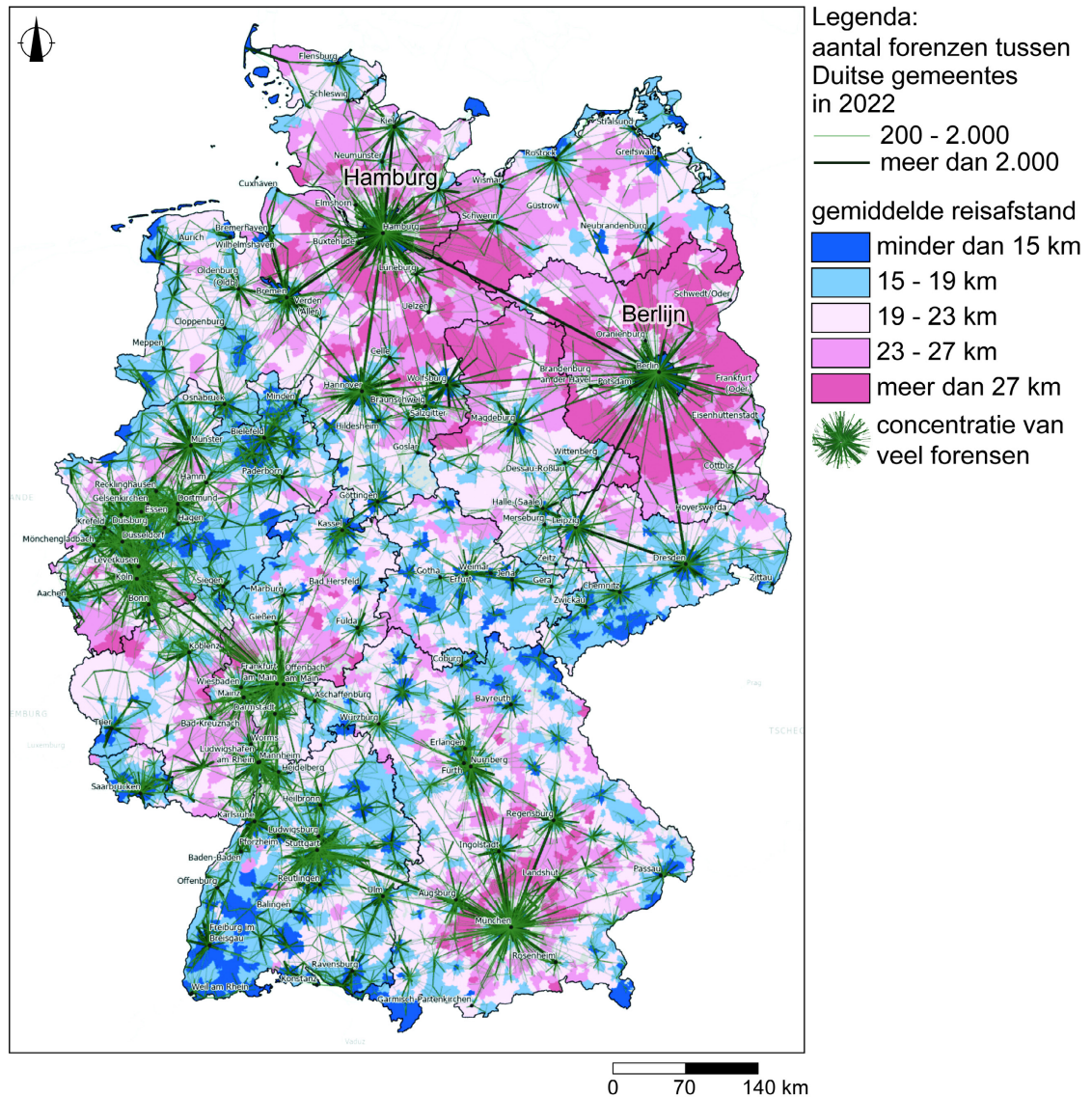
Verdwijnnende spoedzorg in een deel van Zuid-Limburg.

In Zuid-Limburg dreigen veel scholen, winkels en andere voorzieningen te sluiten door bevolkingskrimp. In een nieuw plan voor de regio zal de spoedzorg uit Heerlen verdwijnen. Er is te weinig personeel om de spoedzorg in stand te houden. Dat zou betekenen dat alle spoedzorg naar Sittard wordt verplaatst, zo'n 20 kilometer verderop.

- 1p 33 Bekijk bron 27 en lees bron 28.
De spoedzorg in Heerlen sluit.
→ Beredeneer waarom de grootte van het verzorgingsgebied van de spoedzorg in Sittard verandert.
Doe het zo:
– Kies eerst of het verzorgingsgebied **groter** of **kleiner** wordt.
– Geef daarna een argument voor je keuze.
- 1p 34 Bij het bekendmaken van het plan om de spoedzorg in Heerlen te sluiten, volgde een protestmars van tegenstanders.
→ Geef een demografisch argument waardoor de vraag naar spoedzorg in Heerlen juist zal toenemen.

bron 29

Aantal forenzen en de gemiddelde afgelegde reisafstand in 2022

bron 30

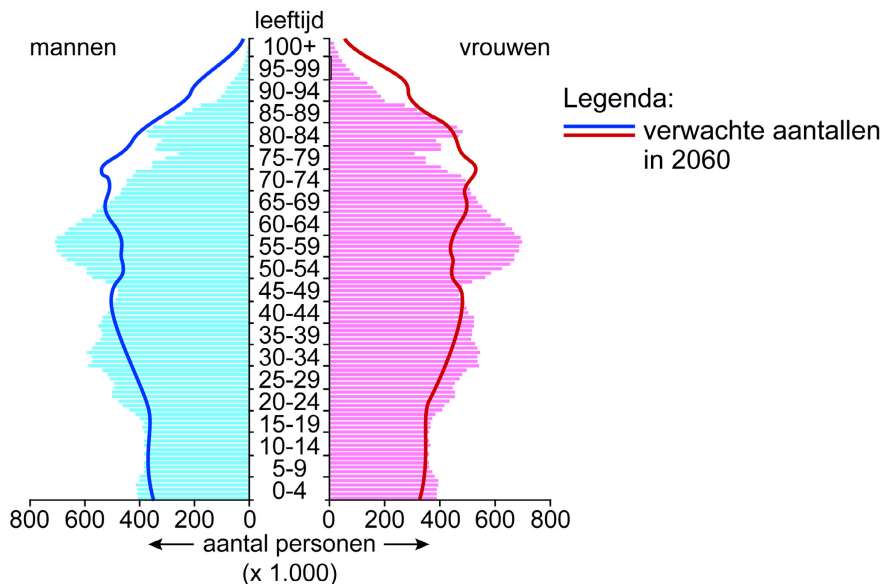
Tekst met keuzemogelijkheden

Duitsland telde in 2022 ongeveer 20 miljoen forenzen. Dat zijn personen die heen weer reizen tussen werk en woning en daarbij ... **1** ... (niet / wel) een gemeentegrens oversteken. Tussen Hamburg en Berlijn reizen dagelijks ... **2** ... (meer / minder) dan 2.000 mensen die in de ene stad wonen en in de andere stad werken. Forenzen die op dunbevolkt platteland wonen, werken vaak ... **3** ... (minder ver / verder weg) van huis dan forenzen die vlakbij een stad wonen.

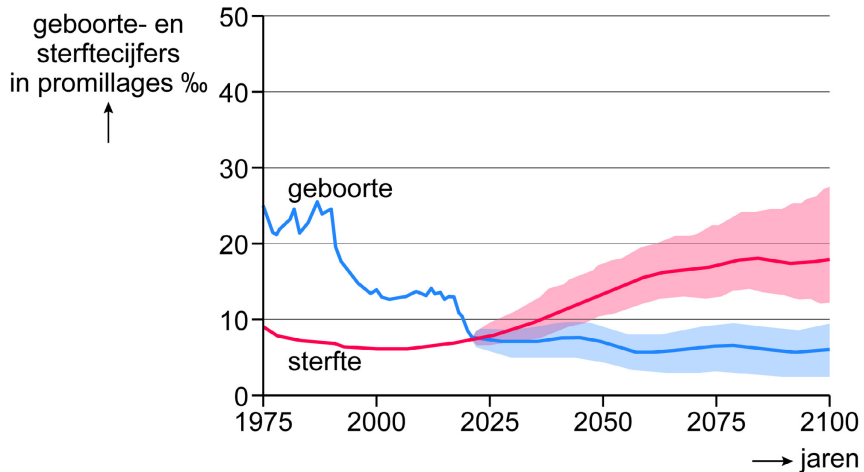
- 2p **35** Bekijk bron 29 en lees bron 30.
In bron 30 staat achter de cijfers 1, 2 en 3 een keuzemogelijkheid.
→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 over op het antwoordblad en zet de juiste keuze erachter.
- 2p **36** Bekijk bron 29.
In 2022 legde de gemiddelde Duitse forens ongeveer 17 kilometer af tussen werk en woning, maar forenzen tussen grote steden leggen vaak veel meer kilometers af. Om de CO₂-uitstoot te verminderen en de woonkwaliteit in steden te verbeteren kan de Duitse overheid aanpassingen doen aan de infrastructuur.
→ Noem een aanpassing aan de infrastructuur
– zodat de gemiddelde Duitse forens makkelijker met de fiets naar het werk gaat,
– zodat forenzen tussen de grote steden liever kiezen voor het openbaar vervoer.

bron 31

Bevolkingsdiagram van de Duitse bevolking in 2019 en 2060

- 2p **37** Bekijk bron 31.
De leeftijdsopbouw van de Duitse bevolking zal veranderen tussen 2019 en 2060. Naar aanleiding van bron 31 worden de volgende uitspraken gedaan.
Uitspraak 1: de generatie babyboomers is nog steeds zichtbaar in de verwachte bevolkingsdiagram voor 2060.
Uitspraak 2: uit het bevolkingsdiagram van 2019 blijkt dat het sterftecijfer van de Duitse bevolking toeneemt in de periode 2019-2060.
Uitspraak 3: de demografische druk zal eerst toenemen en daarna afnemen tussen 2019 en 2060.
→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

bron 32**Geschatte geboorte- en sterftcijfers in China**

1p 38 Bekijk bron 32.

In China wordt vanaf de jaren '80 een bevolkingspolitiek gevoerd. De bevolkingspolitiek beïnvloedt de omvang en samenstelling van de Chinese bevolking. Hieronder staan verschillende gebeurtenissen in willekeurige volgorde.

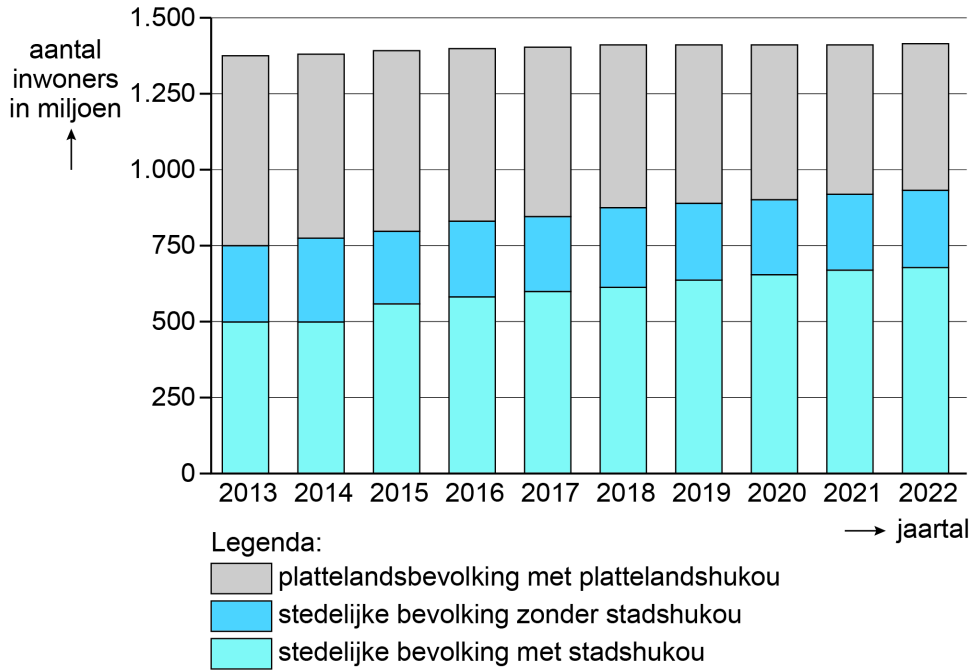
- P Het geboortecijfer daalt heel sterk door het instellen van een eenkindregel.
- Q De Chinese overheid staat het krijgen van twee en daarna van drie kinderen toe.
- R Er is sprake van ontgroening in de Chinese bevolking.
- S Er is sprake van vergrijzing in de Chinese bevolking.

Wat is de juiste volgorde van de gebeurtenissen tussen 1950 en 2022?

- A P – Q – R – S
- B P – Q – S – R
- C P – R – Q – S
- D P – R – S – Q

bron 33

Chinese bevolking per type hukou, 2013-2022

2p

39 Bekijk bron 33.

Iedere Chinese burger heeft een hukou.

Naar aanleiding van bron 33 worden de volgende uitspraken gedaan.

Uitspraak 1: sinds 2013 is het bebouwde oppervlak van steden in China toegenomen.

Uitspraak 2: het aandeel stadsbewoners met een stadshukou blijft gelijk, terwijl het aandeel stadsbewoners zonder een stadshukou toeneemt.

Uitspraak 3: in China vindt tussen 2013 en 2022 sterke suburbanisatie plaats.

→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

bron 34

De Yadan hutong in Beijing

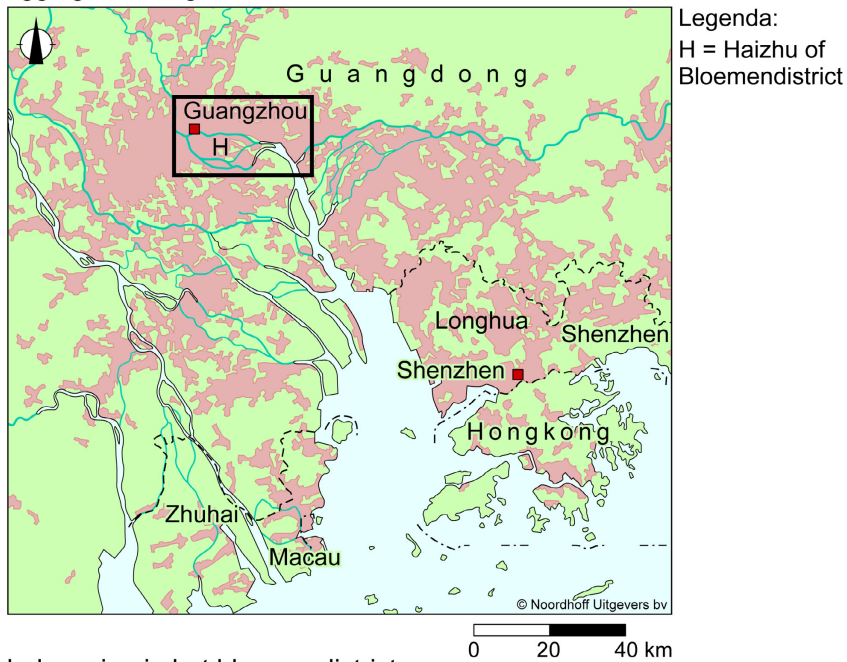

- 1p **40** Bekijk bron 34.
Welke uitspraak over hutongs in Beijing is juist?
- A** De gemiddelde leeftijd in de hutongs is veel lager dan in andere wijken in Beijing.
 - B** Een belangrijke inkomstenbron voor de hutongbewoners zijn de toeristen die de hutongs bezoeken.
 - C** In hutongs zijn de huurprijzen hoger dan in nieuwe woonwijken in Beijing.
 - D** Veel hutongs liggen aan de rand van Beijing.
- 2p **41** Veel hutongs in Beijing zijn in het verleden gesloopt. Er moest plaatsgemaakt worden voor moderne flatgebouwen.
- Geef een voordeel van het wonen in een modern flatgebouw voor de voormalige hutongbewoners.
 - Geef een economische reden waarom de Chinese overheid voorkeur heeft voor flatgebouwen in plaats van een hutong.

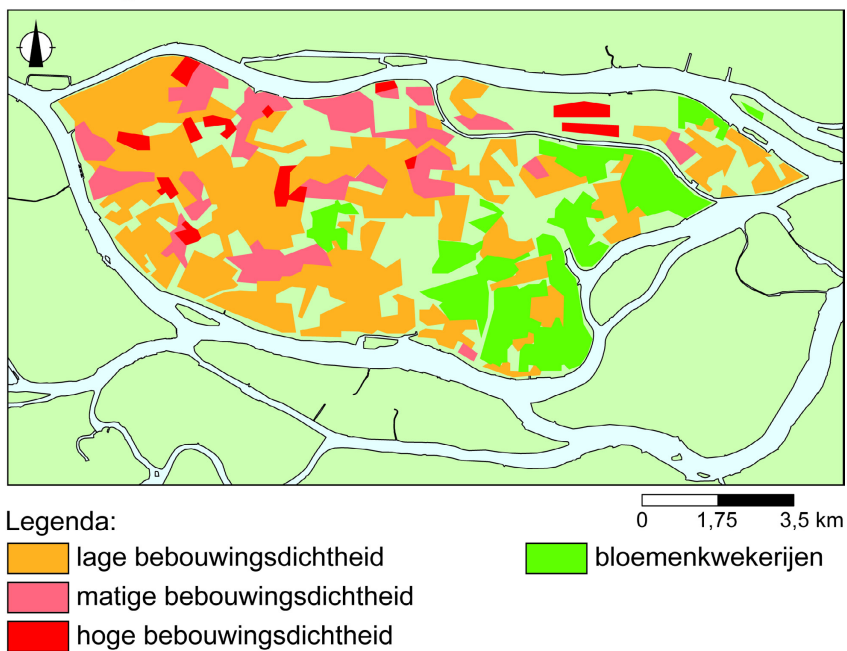
bron 35

Bebouwing in en ligging van het bloemendistrict (Haizhu) in Guangzhou

ligging kaartfragment

bebouwing in het bloemendistrict

bron 36

Het bloemendistrict in Guangzhou

Guangzhou staat bekend om het bloemendistrict Haizhu. Midden in Guangzhou ligt een gebied dat bekend staat als het 'bloemendorp'. Al heel lang worden hier bloemen gekweekt. Het gebied heeft last van vervuiling en dreigt volgebouwd te worden. Er zijn nu plannen om het gebied te herinrichten en er een duurzame stadswijk van te maken.

- 1p 42 Bekijk bron 35 en bekijk en lees bron 36.
Het bloemendistrict ligt tegenwoordig midden in de stedelijke zone van Guangzhou. In het district worden al heel lang bloemen gekweekt.
→ Geef de oorzaak waardoor het bloemendistrict midden in de stedelijke zone ligt.
- 1p 43 Bekijk bron 35 en bekijk en lees bron 36.
Vanwege de ligging draagt het bloemendistrict bij aan de leefbaarheid van Guangzhou.
→ Geef aan waarom het bloemendistrict bijdraagt aan de leefbaarheid van Guangzhou.
- 1p 44 Bekijk bron 35 en bekijk en lees bron 36.
Wanneer de bloemenkwekers willen bijdragen aan de leefbaarheid van de nieuwe stadswijk, kunnen ze besluiten om zoveel mogelijk bloemen via het water te transporteren.
→ Geef aan waarom transport over het water kan bijdragen aan de leefbaarheid in de nieuwe stadswijk.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.